

рамках існуючого євроцентричного світу. Друга світова війна поклала цьому світу край. Світ, що сформувався як європейська спільнота в середині 17 сторіччя з одного боку перестав бути суто європейським, а з іншого – за підсумками другої світової війни, опинився розділеним навпіл поміж не зовсім європейськими наддержавами СРСР і США. Причому, якщо протистояння квазісвітів (світ соціалізму і світ капіталізму; Схід – Захід) що виникли навколо цих наддержав закінчилося розпадом СРСР і радянського блоку, то не в останню чергу це сталося завдяки тому, що східний блок так ніколи і не став повноцінним світом, в якому діють самостійні, не підпорядковані напряму ЦК КПРС суб'єкти міжнародної діяльності.

Але і цей розкол на захід-схід став лише перехідним щаблем до світу глобального, суб'єктами якого є не тільки європейські держави, а й політичні і економічні утворення з усіх куточків землі. Таким чином Європа, яка ще пам'ятає часи, коли вона уособлювала собою весь світ, повинна тепер пристосовуватися до ролі однієї з частин світу глобального. І задля конкурентоспроможності в цьому глобальному світі вибудовувати наддержавні структури, ведучи наступ на власне дитя – національний суверенітет і національну державу.

*Осауленко Світлана Вікторівна, канд. юридичних наук, доцент,
професор кафедри адміністративного і фінансового права,
Національний університет «Одеська юридична академія»*

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО НА ОБ'ЄДНАННЯ У ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ : ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ У МІСТАХ

Чи має місцеве самоврядування бути політизованим? Чи має конституційне право на об'єднання у політичні партії реалізовуватися на місцевому рівні у цілому та у містах зокрема? На ці питання не існує єдиної відповіді не тільки в Україні, але й в зарубіжних країнах. У зв'язку з цим для підтримання наукового дискурсу хотілося б поділитись своїми напрацюваннями у цій сфері. Досвід автора тез полягає не тільки у науковому дослідженні проблематики реалізації права на об'єднання у політичні партії в Україні та в зарубіжних країнах, але й в багаторічному практичному досвіді керівництва депутатською фракцією в Одеській міській раді.

Варто зазначити, що конституційне право на об'єднання у політичні партії громадяни України, яким воно належить, можуть реалізовувати по-різному, і як раз у населених пунктах його реалізація є найменш утрудненою. Особливо, коли йдеться про міста – адже традиційно, життя у містах є більш «жвавим», у т.ч. і політичне життя.

Конституція України не передбачає ніяких обмежень для діяльності загальноукраїнських політичних партій на місцевому рівні – у ст. 37 зазначається, що «не допускається створення і діяльність організаційних структур політичних партій в органах виконавчої та судової влади і виконавчих

органах місцевого самоврядування, військових формуваннях, а також на державних підприємствах, у навчальних закладах та інших державних установах і організаціях», а про територію функціонування не йдеться.

Відповідні норми Конституції України конкретизовано у Законі України від 5 квітня 2001 р. «Про політичні партії в Україні», в якому встановлено, що політичні партії в Україні створюються і діють тільки із всеукраїнським статусом (ст.3), але політична партія із всеукраїнським статусом знов-таки не має обмежень за територією функціонування.

На користь цього свідчить Закон України від 14 липня 2015 р. «Про місцеві вибори». Його норми встановлюють, що «вибори депутатів ... міських, районних у містах рад проводяться за пропорційною виборчою системою в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій ... із закріпленням кандидатів за територіальними виборчими округами, на які поділяється багатомандатний виборчий округ, що збігається з територією відповідно ... району в місті, територією міста згідно з існуючим адміністративно-територіальним устроєм».

Саме зі зв'язку між місцевими виборами та політичними партіями починає свій аналіз тематики залучення політичних партій до міського життя О.В. Батанов. У вступі до своєї статті «Політичні партії та територіальні громади як суб'єкти муніципального виборчого процесу» він пише: «визнання, становлення та розвиток місцевого самоврядування в сучасній демократичній, соціально-правовій державі об'єктивно обумовлені низкою причин. Одна з них – посилення взаємодії територіальних громад і політичних партій. В умовах політичної системи демократичного суспільства партії відіграють роль двигуна, який приводить у дію не лише державний механізм, а й механізм місцевого самоврядування, забезпечує їх нормальне функціонування. Достатньо вказати лише на ту роль, яку відіграють політичні партії у виборчому процесі, у діяльності представницьких структур державної влади та територіальних громад» [1, с. 64]. Він підкреслює, що це пов'язано з головною функцією політичних партій – електоральною.

Варто додати, що і місцеве самоврядування, і політичні партії є інститутами громадянського суспільства, у зв'язку з чим їхній взаємний зв'язок у демократичному суспільстві стає ще більш важливим для його розвитку.

Нарешті слід зазначити, що традиційно політичні партії на рівні міста є найбільш активними у період виборів. Проте, варто звертати увагу і на застосування інших форм локальної демократії у місті, активізації використання яких можуть сприяти політичні партії (докладніше дивись [2]).

Список використаних джерел

1. Батанов О.В. Політичні партії та територіальні громади як суб'єкти муніципального виборчого процесу / О.В. Батанов // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2005. - № 2. – С. 64-71.

2. Мішина Н. В. Законопроекти для розвитку локальної демократії в Україні / Н. В. Мішина // Юридичний вісник. – 2014. – № 2. – С. 36-40.